

Karl Radek

Socialismens utveckling från vetenskap till handling

(1918)

Översatt av *Alice Wallenius*
3:e upplagan, Frams förlag 1925

Introduktion

Radeks skrift *Socialismens utveckling från vetenskap till handling* är tänkt som en slags fortsättning på Engels' skrift *Socialismens utveckling från utopi till vetenskap*, varför det är lämpligt att läsa dessa två texter tillsammans. Under 20-talet gavs dessa två skrifter ofta ut tillsammans – i Sverige gav *Frams förlag* (det svenska kommunistpartiets förlag) ut dem åtminstone i två upplagor.

Martin F i juli 2006

Innehåll

Socialismens utveckling från utopi till vetenskap.....	1
Kommunismen förfalskas.	2
De reformistiska illusionernas sammanstörtande.....	3
Sökandet efter vägen till makt.....	4
Världskrigets lärdomar.....	6
Den ryska revolutionens lärdomar	6
Kapitalismens mogenhetsgrad och den socialistiska revolutionen.	6
Proletariatets diktatur.	9
Revolutionen och kontrarevolutionen.	10
Demokrati eller arbetarklassens herravälde.	11
Råden — det tecken, i vilket det internationella proletariatet skall segra.....	12
Ordförklaringar.....	14

Socialismens utveckling från utopi till vetenskap.

Vad är kommunismen? På denna fråga gav den unge Engels år 1847 följande svar i sitt utkast till det kommunistiska manifestet: ”Kommunismen är läran om betingelserna för arbetarklassens seger”. I överensstämmelse med denna förklaring, som redan helt innehåller den vetenskapliga socialismens anda, bestod Marx” och Engels” verk i främsta rummet däri, att de i det kapitalistiska samhällets utveckling sökte utfinna betingelserna för arbetarklassens seger, för att med den som utgångspunkt framkalla den kommunistiska verksamheten. Därmed var utvecklingen från utopi till vetenskap fullbordad.

Marx” och Engels” förelöpare, de utopiska socialisterna, har utträttat storverk, när det gällt att karaktärisera det borgerliga samhället. Den hetsige Fourier, som gisslade och avslöjade det fullständigt; den brutalt geniale Saint-Simon, som med ett par ord kastade blyxtljus över hela epoker av mänsklighetens historia; Owen, som djupt och kärleksfullt trängde in i den mänskliga naturen samt i tal och skrift visade, hur beroende denna var av den ekonomiska utvecklingen. Alla dessa levererade grundstenar till den vetenskapliga socialismens stora byggnad. Utan dem är Marx” verk otänkbart. Men trots sin djupt ingående kritik av det kapitalistiska samhället förstod Marx” föregångare icke, att inom detsamma finna de masskrafter, som kunde övervinna det härskande samhällssystemet. Därför måste de spela historisk försyn, utarbeta planen till mänsklighetens räddning ur kapitalismens klor, en plan vars enda svaghet var, att den byggmästare saknades, som skulle ha låtit detta mänsklighetens tempel resa sina tinnar mot skyn. Marx och Engels visade, huru produktionskrafternas utveckling under kapitalismens herravälde resulterade i att massorna alltmera råkade i anarki och slaveri, samtidigt som de genom industrins koncentreringskraft, genom att en stark arbetarklass uppkom, som i själ och hjärta bar tanken på en ny tingens ordning, och som dessutom besjälades av en järnfast vilja att kämpa sig fram till den, skapade grundvalarna för socialismen. Marx och Engels visade det internationella proletariatet, att dess seger var en historisk nödvändighet — att socialismen var oundviklig. Samtidigt visade de, att de rättslösa och förslavades seger icke komme att utan vidare — helt mekaniskt — falla i skötet på segraren, då samhällsutvecklingen fortskridit till ett visst bestämt stadium, utan att arbetarna måste kämpa för denna sin seger i sitt anletes svett, med användande av all sin tankekraft. Dag efter dag måste denna seger förberedas i kamp mot bourgeoisien på alla samhällslivets områden, och slutligen hembäras i *direkt revolutionär* strid klass mot klass. Denna revolutionära slutkamp, som utmynnar i proletariatets järnfasta diktatur över alla andra samhällsklasser, och endast den skall slutligen föra arbetarklassen in i socialismens förlovade land.

Marx” och Engels” lära om betingelserna för proletariatets seger, kommunismens lära, står ännu i dag oberörd av tidens tand — ett granitblock. De sjuttio år¹, som skiljer oss från de dagar, då dessa geniala ynglingar i ljuset av den kommande revolutionen spanade in i mänsklighetens framtid och visade oss den i det oförgätliga ”kommunistiska manifestet”, har sett många ändringar övergå den kapitalistiska byggnaden, ändringar, som låtit Marx” efterföljare icke alltid lyckligt lösa sin uppgift att fatta dem. Men utvecklingens grundlinjer har icke ändrats, och först i dag, under den första socialistiska revolution, som världen upplever, kan vi fullständigt förstå kommunismens lära. Under den första socialistiska revolutionen, under trycket av dess järnhårda nödvändighet, är vi vittnen till, hur genialt den profetiska kraften hos våra mästare bekräftas. Kommunismen är läran om revolutionen, och därför är den i hela sitt djup och sin vidd *fattbar blott i revolutionens egen tid*. Härav följer, att under den långa perioden av fredlig utveckling, som föregick revolutionstiden, endast några få skarpsinniga andar var i stånd att allsidigt och oförfalskat uppfatta kommunismens

¹ Boken skrevs 1918. (Anm. av förlaget till 3:dje uppl.)

lära, så som den föddes i den revolutionära tid, som såg kapitalismen tränga sig fram till blomstring, i den anda, som besjälade barnen av denna Sturm-und Drang-period, i Karl Marx” och Friedrich Engels” anda.

Under den fredliga utvecklingens epok blev denna lära uppblandad med de mest olika icke-kommunistiska element, och så uppkom under den gemensamma rubriken socialdemokratiska åskådningar diverse surrogat för kommunismen. Dessa måste nu av den internationella arbetarklassen skjutas åt sidan, om denna vill vara stark nog för sin uppgift. Den urvattnade och förfalskade kommunismen, som berövats den verkligas levande anda, är det, som gör det svårt för Europas arbetare att förstå och behjerta den ryska revolutionens lärdomar. Därför är det en av de främsta uppgifterna för den proletära befrielsekampen i vår tid, att rensa kommunismen från allt slagg. Detta sker lättast, om vi lär att historiskt känna de enskilda förfalskningarna av kommunismen, om vi lär oss att känna den mark, ur vilken de spirat.

Kommunismen förfalskas.

Marx” lära, vars konturer uppdrogs under det föregående århundradets 50-tal, fann sin utbredning bland vidare folkskikt först på 80-talet. När på 60- och 70-talet den tyska arbetarrörelsen under Ferdinand Lassalles ledning började göra sig gällande, var ännu ingen av Marx” skrifter känd av arbetarna. De gjordes förtrogna med kommunismens tankar genom Lassalles små, tändande broschyrer, i vilka kommunismen dock utlades med en tämligen egenartad prägel, om icke förfalskad. Ferdinand Lassalle sökte sätta arbetarklassen i rörelse under en tid, då den kontrarevolutionära makten i hela Europa hade befästs genom kapitalismens blomstring och därigenom fått möjlighet att på sitt sätt lösa de då på dagordningen stående stora stridsfrågorna.

I Tyskland arbetade godsägarna tillsammans med storborgarna på att lösa den viktigaste frågan för tillfället — skapandet av en enhetlig kapitalistisk stat. De krafter, vilka år 1848 hade försökt att på revolutionär väg bilda en enhetlig tysk republik, visade sig alltför svaga, och vad de icke förmådde åstadkomma — att grunda en kapitalistisk stat som organ för bourgeoisin — det gjorde nu godsägarna och storborgarna till sin uppgift. De löste sin uppgift så, att de bildade en reaktionär byråkratisk-kapitalistisk förbundsstat, i vilken en klick storkapitalister tillsammans med junkrarna och generalerna under Hohenzollern-ledning styrde det tyska folkets öde. Under en sådan tid försökte Lassalle att av arbetarklassen bilda en kraft, som skulle kunna, om icke självständigt leda Tysklands öden, dock vara i stånd att förskaffa sig vissa medgivanden av de maktägande. Kring denna trånga uppgift koncentrerade sig den kommunistiska propaganda, vilken genom Lassalle blivit spridd bland de tyska arbetarna. För att kunna sprida sina idéer trots trycket under Bismarcks reaktionsperiod, måste han ge kommunismen ett så oskyldigt utseende som möjligt. Det unga lejonet, vars tassar ännu icke var nog starka att kunna besegra fienderna, skulle föras som ett lamm ut på betet. Genom den allmänna valrätten skulle arbetarna erövra inflytande över staten för att, sedan kunna organisera produktionslag, vilka småningom skulle förvandla det kapitalistiska samhället till ett socialistiskt. Denna propaganda utvecklade inom arbetarklassen en vördnad för staten utan hänsyn till, om staten befann sig i kapitalismens eller i den segrande arbetarklassens händer. Denna uppfattning ställdes på ett hårt prov genom den svåra förföljelse, som den tyska arbetarrörelsen blev utsatt för under åren 1878-90, då det vilda trycket uppifrån och hetsen mot arbetarrörelsen framkallade ett starkt hat mot den kapitalistiska staten inom arbetarklassens främsta led och en av hatet närd förhoppning, att denna stat skulle krossas av den sociala revolutionen. Denna stämning hos arbetarklassen närdes också genom den latent kris, som under 80-talet härskade inom Europas affärliv. Men detta var endast ett avbrott i den reformistiska förfalskningen av kommunismen, vilken försiggick ända sedan de kapitalistiska europeiska staterna på 70-talet konstituerat sig. Så snart arbetarrörelsen hämtat

sig från de svåraste slagen; så snart den blivit en smula starkare, och de vildaste formerna av den kapitalistiska förföljelsen upphört, begynte förfalsknings- och urvattningsprocessen av kommunismen taga allt större omfång. Därtill bidrog också den raska utvecklingen av industrin, som överallt försiggick under de sista årtionena av det förra århundradet. Tack vare jordbrukets utveckling i Amerika, sjönk spannmålsprisen, medan lönerna begynte stiga till följd av affärslivets stegring. De främre leden av arbetarklassen, arbetararistokratin, befann sig i sjunde himmeln. Regeringarna blev tvungna att inställa sina förföljelser. I stället begynte de utlova sociala reformer. Arbetarna erhöll överallt tillträde till parlamenten, arbetararistokratin hade goda löner, och småningom stadgade sig hos dem den uppfattningen: revolutionen är ett övervunnet stadium i den borgerliga utvecklingen. Arbetarklassen skall tvinga bourgeoisin till nya eftergifter så länge, tills man fått det kapitalistiska samhället så inrättat, att det motsvarar arbetarnas fordringar. Denna åsikt omsattes först i praktiken av de parlamentariska arbetarledarna, vilka hoppades, genom att ställa sig väl med bourgeoisin, att inskränka sina fordringar och att avstå från den revolutionära propagandan, kunna allt mera förbättra arbetarklassens läge. Senare fann denna tendens sitt teoretiska uttryck i den lära, som kallas *reformismen* (revisionismen), och som blivit framställd av Edvard Bernstein i Tyskland, Jaurès i Frankrike, Treves och Turati i Italien. En sammanfattning av reformismens läror visar, att dessa består i ett försök att bevisa, att den kapitalistiska utvecklingen icke skärper utan mildrar motsättningen mellan proletariatet och bourgeoisin och att därför icke revolution utan samarbete är vägen till proletariatets befrielse. Reformismen förnekade möjligheten av en revolution, vilken den ersatte med socialreformistisk evolution. Den var en kontrarevolutionär lära, som sökte framställa arbetarklassens tanke på revolution som en barnsjukdom hos arbetarrörelsen för att kunna hålla denna spänd framför bourgeoisins vagn. Denna tendens hos reformismen fann sitt bjärtaste uttryck i en rad av artiklar, behandlande proletariatets diktatur, vilka Bernsteins lärjunge, Edvard David, år 1903 offentliggjorde i ”Sozialistische Monatshefte”, reformismens huvudorgan. Icke revolution utan parlamentarisk aktion, fackföreningsrörelse och Kooperation — det var den väg, som reformismen utpekade för arbetarklassen.

De reformistiska illusionernas sammanstörtande.

Men samma utveckling, som, enligt reformisternas övertygelse, skulle ha övervunnit kommunismens revolutionära lära, den visade snart hela löjligheten i de reformistiska illusionerna. Junkrarna satte sig till motstånd mot, de unga agrarländernas växande konkurrens och höjde genom tullavgifter livsmedelsprisen. Kapitalismens utveckling förde till bildande av truster och karteller, stora kapitalistiska organisationer, vilka undanträngde och besegrade både hantverkare och småborgare. För att skydda sin profit fordrade de också för industrin höga tullar. De förenade sig med godsägarna för att gemensamt kunna plundra folken, och samtidigt betydde den fortsatta kartelliseringen av industrin en enorm maktutövning för kapitalisterna gentemot arbetarföreningarna. De samma fackföreningar, vilka kunde tvinga den enskilda lilla textilbaronen med sina ett par hundra arbetare att böja sig för deras vilja, stod maktlösa gentemot de stora järn- och kolkungarna, som kommenderade tusentals arbetare. Om en arbetare i en textilfabrik icke var tillfreds med lönen, kunde han söka sig arbete i en annan fabrik. De förenade kol- och järnbaronerna erkände icke fackföreningarna, de höll samman gentemot sina arbetare, som råkat i onåd. Det spända förhållandet mellan proletariatet och bourgeoisin, såväl i fabriken som i marknaden, skärptes ännu ”mera genom den imperialistiska politiken, vilken hotade att förvandla de förenade industriernas kamp på marknaden till ett krig. Den växande skattebördan, förorsakad av militarismens tillväxt, den växande krigsfaran, vilken ständigt skärptes, fackföreningskonflikter — allt detta förledde de härskande klasserna att hålla ännu skarpare kurs mot arbetarklassen. Emedan utsugningen växte, måste också undertryckningsåtgärderna skärpas.

Den växande politiska reaktionen verkade å sin sida som stormtecken för arbetarmassorna och visade dem, att icke den revolutionära kommunismen, utan tvärtom den ”reala” reformismen var en utopi, och därtill icke en utopi, som ger själen vingar och stärker energin, som låter vägen till målet förefalla kortare och därigenom uppmuntrar de tröga, utan tvärtom en utopi, som förlamar och släcker hänförelsen, som förvandlar människorna till krypande djur.

Alltsedan den stora strejken i Rhurdistriktet, sedan Berlins elektricitetsarbetares stora kamp och sedan den stormiga franska arbetarrörelsen för 8-timmars arbetsdag har arbetarnas tro på den fredliga utvecklingen till socialism försvunnit. De har sett, huru kapitalismens krafter både inom affärlivet och inom politiken allt mera knyter sig samman, de har sett, huru de borgerliga partierna alltmera samlar sig till en stor reaktionär massa, de har sett, huru det borgerliga samhället strävade mot krigets avgrund, de har sett, huru under denna utveckling parlamentet allt mera förlorade sin betydelse till förmån för de hemliga kabinetten, i vilka byråkratin tillsammans med kapitalets hajar avgjorde folkets viktigaste angelägenheter. — Den uppflammande revolutionen i Ryssland år 1905 visade Europas massor vilka krafter som finns inom arbetarklassen, om den endast rycker upp sig, och om den är villig att för sakens skull sätta något på spel. Problemet kampen om makten, d. v. s. den sociala revolutionens problem, vilket genom diskussionen med reformismen teoretiskt blivit ställt på dagordningen, (Kautskys broschyr över den ”Sociala revolutionen” utkom år 1903) stod efter år 1905 tydligt i folkmassornas medvetande.

Sökandet efter vägen till makt.

Det blev ett mödosamt sökande efter en utväg från den återvändsgränd, till vilken den kapitalistiska utvecklingen hade fört. Den första fråga, som arbetarklassen hade att besvara var: Vart går färden? Denna fråga blev av utvecklingen så klart och tydligt besvarad, som man kunde önska. Försöket att genom samarbete med borgarna förbättra arbetarklassens läge misslyckades i Frankrike fullständigt. Millerands inträde i den borgerliga regeringen medförde ingen nytta för arbetarna, men komprometterade socialdemokratien i arbetarnas ögon. Utgången av valen i Tyskland 1907 visade arbetarna, att de borgerliga partierna sluter sig samman som en mur mot arbetarklassen, så snart det gäller imperialismen, d. v. s. den kapitalistiska maktens utbredning över svagare folk, den beväpnade konkurrensen mellan kapitalistiska stater. Erfarenheterna från den ekonomiska krisen år 1907 talade ett så tydligt språk, att t. o. m. en så väl känd reformist som Max Schippel icke kunde komma till annat resultat med sina undersökningar angående krisens förlopp än att fastställa, att klassmotsatserna överallt i världen blivit skärpta. Kautsky gav i sitt arbete ”*Vägen till makt*” år 1908 en överblick av hela utvecklingen, i det han bevisade, att den kapitalistiska världen rör sig i riktning mot en oerhörd socialistisk världskris, att vi snart står inför den socialistiska revolutionen. Denna övertygelse, som alltmera befäste sig hos arbetarklassens främsta led, ställde dem inför en annan fråga: Med vilka medel skall proletariatet i den nya situationen försvara sig, med vilka medel kommer det att gå till angrepp mot kapitalets fästen? Redan år 1905 hade det tyska och österrikiska proletariatet kommit så långt som till tanken på masstrejk. Oaktat den andliga försteningen hos partiledarna, vilka i sitt lugna kälkborgerliga liv ganska litet återspeglade arbetarklassens stämning, hade dessa dock i masstrejken erkänt ett försvarsmedel mot anslagen mot arbetarnas rätt (den tyska soc.-dem. i Jena 1905) eller t. o. m. hälsat den som ett angreppsmedel för proletariatet mot alltför hårdnackade motståndare (den österrikiska soc.-dem.) Masstrejken upphöjdes av de franska syndikalisterna i form av generalstrejk till ett allsmäktigt befrielsemedel. Arbetarklassen, som förut endast genom sina

ledare i parlamentet deltagit i den politiska kampen, begynte betänka Freiligraths ord: ”*Om din starka arm det vill, måste alla hjul stå still.*”²

I årtal diskuterade ledarna för den vänstra flygeln betingelserna för ett användande av masstrejken. Borde den beslutas av arbetarorganisationernas ledare, ifall den parlamentariska aktionen icke var tillfyllest, ifall motståndarna genom sin hänsynslösa politik bragte massan till förtvivlan, skulle den alltså vara en pistol, vilken man höll i beredskap för att komplettera den parlamentariska kampen med, eller är masstrejken den kampform, som spontant bryter sig fram ur den skärpta klasskampen, och som icke förberedes i ledarnas konferensrum, utan i verkstäder och fabrikskaserner: icke endast genom stegrad agitation, utan genom proletariats stegrade aktion? Dessa frågor sysselsatte vänsterflygeln av den internationella arbetarrörelsen under de närmaste åren före världskriget. Och det visade sig, att t. o. m. i denna enkla fråga det socialistiska lägret, som kämpade under Marx” banér, icke kunde stå enigt, utan delade sig i två grupper, av vilka den ena, som stod under Karl Kautskys ledning, visserligen med munnen bekände sig till den annalkande socialistiska revolutionen, men dock ängsligt försökte undvika den skärpta klasskampen, ehuru proletariats såväl yttre som inre läge fordrade en sådan.

I denna kamp om vägen till makt dök även då och då den frågan upp: På vilket sätt skall den segrande arbetarklassens makt yttra sig? Men den blev aldrig klart framställd på dagordningen och detta av en mycket enkel orsak. På historiens dagordning står i främsta rummet frågan om arbetarbataljonernas igångsättande, frågan om målet för frammarschen, men icke om de etapper, som man under vägen skall passera. För att bevisa nödvändigheten av en masstrejk, pekade de radikala socialisterna på parlamentarismens nedgång. De visade, att denna mer och mer förvandlats till ett försvarsverk för de kapitalistiska rövarena, de kritiserade på det skarpaste skenrepubliken och skendemokratin i de republikanska länderna, och ofta dök den frågan upp: hur förvandlar man den kapitalistiska demokratin och dess parlamentariska organ till maktorgan i det segrande proletariats tjänst? Då Anton Pannekoek, den västeuropeiska socialismens klaraste huvud, besvarade denna fråga så, att den kapitalistiska staten och dess demokratiska former måste krossas och i den proletära revolutionens eld skapas nya maktorgan för det arbetande folket, då blev han av Karl Kautsky, den andra Internationals mest framstående marxistiska författare, utropad som anarkist. Hur riktigt Pannekoeks svar än var, så var det dock endast ett halvt svar. Det visade, att kapitalets tvångsorgan måste krossas, men det visade icke, vilka tvångsorgan proletariatet måste bilda för att kunna genomföra och befästa sin seger.

Under det flertalet också av de revolutionära socialisterna i demokratin såg den form, i vilken socialismen skulle komma att segra, visade syndikalismen, denna revolutionära teori i de länder, varest demokratin bankrutt hade framkallat en djup misstränkning hos folkmassorna, på fackföreningarna som det organ, vilket skulle erövra makten och utbildas till maktorgan. Denna fråga, vilken som sagt endast sporadiskt framställdes av några enskilda teoretiker, kunde icke av dem besvaras. *De historiska lösenorden blir aldrig uppfunna av den revolutionära arbetarklassens teoretiker, de kan endast praktiskt finnas genom den revolutionära kampen, och teoretikernas uppgift blir att söka förstå proletariatets praktiska åtgärder, förallmänliga dem och göra dem till kampobjekt för proletariatet, till lösen för dess kamp.*

² Orden är Herweghs, icke Freiligraths.

Världskrigets lärdomar

Innan arbetarklassen kunde ställas inför frågan om sina maktorgan, måste den i bokstavigaste mening ha känt alla *följderna av sin maktlöshet*. Arbetarna måste genomgå världskrigets helvete, slitas i stycken av granater, de måste blöda för kapitalistiska intressen, hela berg av lik måste tornas upp, förrän de lärde sig inse, att kapitalismen leder till den blodigaste anarki, till förintande av de ringa kulturvärden, som hittills skapats, till det djupaste elände för massorna, till deras fullständiga förslavande — förrän denna lära förvandlats från en teoretisk sats till ett skriande och brännande medvetande åtminstone hos de mera utvecklade inom arbetarklassen.

De revolutionära socialisternas propaganda, erfarenheterna, de slag, som kapitalet ända sedan förra århundradets slut dagligen tilldelade proletariatet, allt detta kunde icke förmå den växande oron hos proletariatet att växa utöver några första skygga massutfall mot kapitalet. Den opportunistiska politik, som fördes av ledarna för arbetarrörelsen, invaggade arbetararistokratin i lugn, ett lugn som bevisade att eliten av arbetarklassen befann sig i jämförelsevis goda omständigheter. De undre lagren av arbetarklassen var åter för okunniga, för hjälplösa för att kunna utan parti- och fackföreningsbyråkratin eller mot deras vilja störta sig i den revolutionära kampen. Så kom världskrigets länge väntade odjur och begynte med sina ramar predika de läror, vilka proletariatet icke hade förstått, då de predikades av den revolutionära socialismen.

Det ryska folket är det första, som förstått dessa läror och därur dragit sina slutsatser. Den ryska revolutionen är proletariatets första svar på världskriget, förkampen och förelöparen till den internationella revolutionen. Den ger svaret på de frågor, vilka revolutionens sfinx under årtionden har ställt till socialismen, de frågor, vilka arbetarklassen måste besvara, om den icke vill gå under. På samma gång det ryska proletariatet med sin revolution tar det första steget på vägen till socialismens utveckling från vetenskap till gärning, betyder detta också ett mäktigt steg till utveckling av kommunismens vetenskap. Kommunismen är läran om betingelserna för arbetarklassens seger. Dessa betingelser framstår tydligast under förloppet av själva segern, och därför är förståelsen för den ryska revolutionen ett villkor för kommunismens utveckling från vetenskap till förverkligande, d. v. s. till proletär världsrevolution.

Den ryska revolutionens lärdomar

Kapitalismens mogenhetsgrad och den socialistiska revolutionen.

Den första fråga, som arbetarklassen står inför, är denna: När kan den socialistiska revolutionen komma? Då marxismen har visat arbetarna, att socialismens seger är beroende av produktionskrafternas utveckling, så rotade sig hos marxisterna den uppfattningen, att en social revolution först då är möjlig, när kapitalismen har omfattat en nations hela näringsliv, när den så att säga har delat. nationen i en liten skara kapitalister och en överväldigande proletär majoritet. Ja, de mest konsekventa anhängarna av den förfalskade kommunismen, revisionisterna, förklarade, att socialismen icke ens i Europa kunde segra, förrän hela världen var lagd under kapitalets ok — på denna grund ansåg de också, att arbetarklassen borde understödja den kapitalistiska kolonialpolitiken. Bevisföringen hos de ryska pseudosocialistiska partierna, vilka under revolutionen stod på bourgeoisins sida och efter revolutionen kämpar i de kontrarevolutionäras led, bestod just däri, att en revolution i Ryssland vore omöjlig, emedan proletariatet icke utgör flertalet av den ryska nationen. Detta argument finner stor anklang i Europa hos dem, vilka har förvandlat marxismen till ett mekaniskt räkneexempel. För att visa omöjligheten i denna bevisföring är det tillräckligt att påpeka, att i Tyskland män av t. ex. Heinrich Cunows betydelse anser, att Tyskland, i

industriellt avseende Europas högst utvecklade stat, ännu icke skulle vara moget för socialismen. Det är tydligt, att här icke är frågan om ett par procent mer eller mindre i förhållandet mellan proletariatet och den icke-proletära befolkningen, utan hela uppfattningen beror på ett mycket dimmigt begrepp om övergången från kapitalism till socialism. Förutsättningen för Cunows mening är den uppfattningen, att kapitalismen egentligen själv utför socialismens arbete, så att socialismen endast har att sätta sig till det färdigdukade bordet. Då Cunow förklarar, att Tyskland ännu icke är moget för socialismen, då stöder han sin uppfattning därpå, att den kapitalistiska staten först måste ha hela industrin i sina händer, innan proletariatet kan övertaga den genom att helt enkelt taga statsmakten i sina händer. Men varför skulle proletariatet icke vara i stånd att taga den genom trustar och karteller koncentrerade industrin direkt ur dessas händer? Om proletariatet icke segrar, förrän kapitalismen har fått utveckla sig ända till det stadium då, såsom Shaw säger, en till en hjärnlös apa urartad härskarmänniska genom att trycka på en knapp kan sätta miljoner slavar i rörelse, då skulle det vara en lätt sak för proletariatet att jaga bort den kapitalistiska härskaren från den centrala apparatens klaviatur och själv övertaga ledningen. Men denna lättnad i arbetet skulle proletariatet få betala med alla de lidanden, vilka åskådarrollen skulle pålägga det — att motståndslöst åse, huru kapitalismen mekaniskt går fram över miljoner av människoliv. Till mänsklighetens heder må sägas, att uppfattningen om en mekanisk övergång från kapitalism till socialism står i motsats till den hittills rådande historiska uppfattningen, likasom till varje förnuftig uppfattning av möjligheterna för den kapitalistiska utvecklingen. Också de äldre samhällsformerna har icke gått under först sedan grunden för den nya ordningen stått fullkomlig och färdig, utan de har krossats, så snart de blev till ett hinder för den nya ordningens införande.

Övergången från kapitalism till socialism begynner då, när det kapitalistiska samhället samlat lidanden över folket, att det icke längre kan uthärda de av den kapitalistiska hushållningen skapade förhållandena, utan reser sig mot dem. — Om i ett sådant land den kapitalistiska utvecklingen har fortskridit så långt, att de viktigaste grenarna av industri, handel och samfärdsel befinner sig i händerna på kapitalistiska, koncentrerade grupper, då icke endast kan utan måste det segrande och som statsmakt organiserade proletariatet försöka att taga industri, trafik och kredit i sina händer. Dessa förvaltningsgrenar omformas sedan i större eller mindre omfång, beroende av de olika landens utvecklingsgrad. Man måste kanske inskränka sig till omedelbar socialisering endast av de redan koncentrerade industrigrenarna, medan de andra, t. ex. lantbrukshållningen, först småningom, tack vare sitt beroende av industrin och av staden, kan ledas över till socialismen. Så är förhållandet i Ryssland. Där bildar proletariatet en minoritet av befolkningen, men den ryska järnindustrin, kolgruvorna och naftaproduktionen, järnvägarna och telegrafan var koncentrerade i några få personers ägo, de leddes av ett litet antal banker och de dikterade lagar för hela det jordbrukande landet.

Det outhärdliga läge, vilket kapitalismen genom kriget skapade, bragte folkmassorna i kamp mot den tsaristisk-kapitalistiska staten. Med hjälp av bönderna, vilka också under tre år fått blöda för imperialismen, lyckades arbetarna att erövra statsmakten. Vad skulle de använda sin makt till? De som företrädde den mekaniska uppfattningen: socialismen är möjlig först sedan nio tiondelar av befolkningen är proletärer, sökte göra klart för arbetarna, att det är omöjligt att genomföra socialismen. Tillbaka till kapitalismen var mensjevikernas lösen. Men arbetarna kunde icke återvända till kapitalismen utan att störta sig och hela landet i det största elände. Komme kapitalisterna åter till makten, så skulle de lägga på arbetarna hela bördan av krigets kostnader, och arbetarna bleve tvungna att återgå till 12 timmars arbetsdag för att få skulden avbetalad och för att bringa ihop medel till utrustning för nästa krig. Följderna av kriget skulle icke skaffas ur världen, de skulle endast vältras över på arbetarna. Den kommunistiska förvaltningen är ett utnyttjande av alla produktiva krafter i hela folkmassans intresse. Just

därför, att landet genom kriget blivit *så oerhört ruinerat*, är kommunismen den enda väg, på vilken arbetarna kan hoppas rädda landet ur den nöd och det elände, som är en följd av det kapitalistiska samhällets ruin. Att redan i förväg avstå från att organisera förvaltningen till sin fördel, det vore att störta sig i det kapitalistiska eländet endast av fruktan för, att det unga proletariatet icke vore i stånd att leda de av kapitalet koncentrerade krafterna. Det vore icke endast historiskt självmord, utan det är också praktiskt omöjligt. Ty vad betyder en återgång till kapitalismen? Det betyder i främsta rummet att statsmakten skulle återlämnas till kapitalisterna, ty den proletära statsmakten kan icke beskydda den kapitalistiska profiten. Man behöver endast fastställa detta för att hela kortsyntheten i denna lösning: tillbaka till kapitalismen, skall visa sig. Det är dock ingen tillfällighet, att det ryska proletariatet i oktober 1917 övertog makten. Proletariatet erövrade makten, emedan det kapitalistiska herraväldet fullständigt hade förlorat förtroendet icke endast hos de proletära utan också hos de borgerliga massorna. Det ryska kapitalets främsta företrädare, Gutjkov, Miljukov, Teresjtsjenko och deras socialistiska fikonlöv: Tseretelli, Kerenskij och Tjernov var så förhatliga för massan, som väl kunde känna dem av deras gärningar, att de helt enkelt blev bortjagade av folket. Kapitalets företrädare hade icke varit -i stånd att organisera förhållandena, så att om icke arbetarna hade övertagit makten, så hade Ryssland drivit redlöst in på anarkins hav, mot ett kaos, ur vilket icke socialismens stjärna hade utkristalliserat sig, men icke heller någon egen kapitalistisk regim. Ryssland hade helt enkelt blivit ett byte för det utländska kapitalet, vilket säkert icke är ”mognare” eller skickligare att i folkmassornas intresse ordna landet än det unga men energiska ryska proletariatet.

I samma läge som Ryssland befinner sig också Österrike och Italien, och erfarenheterna från den ryska revolutionen visar oss, att den socialistiska revolutionen icke börjar där, varest kapitalismen är högst utvecklad. Icke ens den starkaste organisation av kapitalet är i stånd att skydda massorna från de oerhörda lidanden, som den kapitalistiska anarkin medför, men den kan lättare undertrycka massorna än de unga kapitalistiska ländernas statsmakt.

Den socialistiska revolutionen begynner i de länder, varest den kapitalistiska ordningen är svagare, och vilkas undertryckningsorgan råkat i upplösning. De blir socialismens genombrottspunkter. Den sociala revolutionen är svår att genomföra enbart inom nationella gränser, ty om den också besekrat bourgeoisin inom eget land, hotas den dock av de övriga kapitalistiska länderna. Segerrikt kan den socialistiska revolutionen endast genomföras över hela kontinenten. Men den socialistiska revolutionen kan icke vänta, tills på ett tecken hela världens proletariat reser sig. Och tvärtom: de nationella revolutionerna, själva en produkt av den internationella upplösningen, bildar också de element, som påskyndar revolutionen. Därmed är svaret givet på den första fråga, som tränger sig på proletariatet: när kan den sociala revolutionen begynna? Den kan börja och börjar i varje land, i vilket det av kapitalet skapade läget blir outhärdligt för arbetarna. Folkens lidanden hånar Cunows & C:o statistik, och revolutionens krater väntar icke med sitt utbrott, tills de pseudo-marxistiska statistikskolastikerna ger sitt tecken därtill. Den som med statistiska tabeller försöker bevisa omöjligheten av en social revolution, han visar, att han bra litet förstått av marxismen. Friedrich Engels kunde misstaga sig, då han redan på 80-talet trodde kapitalismens ände vara förhanden. Men just detta misstag visar, att han icke hade något att göra med en sådan statistisk uppfattning av sin och Marx lära. Denna förbening av marxismen är en genom kapitalismens fredliga utveckling förklarlig synd mot marxismens anda. Efter erfarenheterna från den ryska arbetarrevolutionen är den icke endast en produkt av kontrarevolutionärt tänkesätt, den är också, som den ryska erfarenheten visar, en kontrarevolutionär utopi. Alla besvärjelser med Marx förfalskade anda har icke räddat Tseretellis och Dans politiska liv. De blev av det ”till social revolution ännu omogna proletariatet” utkastade på historiens skräphög, från vilken de väl kunde bespotta men icke uppehålla den ryska arbetarklassens

revolution. Det är möjligt, att denna för en tid blir undertryckt av det europeiska kapitalet, om icke det europeiska proletariatet inom den närmaste tiden griper till samma vapen som det ryska proletariatet. Att den dock är en proletariatets revolution, att den hjältemodigt försöker övervinna det anarko-kapitalistiska förvaltningssättet genom socialistisk organisation, att den alltså är en social revolution, vilken endast kan nedslås av imperialismens Attila, det kan varken mensjevnikerna eller deras europeiska eftersägare förneka. Ty revolutionens socialistiska karaktär är en nödvändig följd av det imperialistiska kriget.

Proletariatets diktatur.

Rysslands socialistiska arbetarrevolution visar det europeiska proletariatet den väg, som leder till makten. Världskapitalets press ropar på, att denna väg är blodig, den jämrar sig över revolutionens råa, våldsamma framträdande. Denna press har full rätt därtill, ty den skapades av kapitalet som organ i kampen mot arbetarklassen. Och det är dess uppgift att besudla och smutskasta den första arbetarrevolutionen för att avskräcka alla andra länders arbetare. Men hur kommer det sig, att en Axelrod, Martov och — Kautsky anklagar revolutionen för dess våldsamhet. De har dock tidigare förvarat idén om proletariatets diktatur mot reformisterna.

Vad betyder då diktaturen? Diktatur är det styrelsesätt, i vilket den ena klassen hänsynslöst dikterar den andra sin vilja. Under den sociala evolutionens tid, då en klass endast förbereder sig till kamp om makten, förbjuder den användande av våldsmedel, emedan den är för svag att bruka dem. Den endast samlar sina krafter, och den härskande klassen har därför icke heller behov av att möta den med öppet våld. Den härskande klassen håller våldsmedlen i beredskap, men den ger den uppåtsträvande klassen ett visst utvecklingsrum, så länge den ännu icke anses farlig. Men från den stund, då den härskande klassen pålägger den undertryckta så tung börda, att den kan antagas komma att resa sig emot sina förtryckare, måste våldet komma till användning. Sådana bördor lägger kriget på arbetarmassorna, och därför upphävdes de sparsamma friheter, vilka arbetarklassen under fredstid åtnjöt, d. v. s. det medförde imperialismens diktatur, som har kostat arbetarna miljoner liv. För att bryta imperialismens diktatur måste arbetarmassan använda våld: den utför revolutionen. Men ingen hittills segrande klass kan med ett slag besegras för alltid. En gång slagen, försöker den resa sig på nytt, och den kan göra det, emedan den segrande revolutionen icke är i stånd att i ett nu förändra samhällets förvaltningssätt, riva upp roten till den besegrade klassens kraft. Den sociala revolutionen är en långvarig process, som börjar med avsättandet av den härskande klassen och slutar med den kapitalistiska förvaltningens förvandling till arbetsgemenskap. Denna process kommer i varje land att taga åtminstone en generation i anspråk och denna övergångstid är just den proletära diktaturens period under, under vilken proletariatet med den ena handen ständigt måste hålla ned den kapitalistiska klassen, med endast den andra handen är fri för socialistiskt uppbyggningsarbete.

Allt vad som principiellt säges emot den ryska arbetarklassens våldsamma herravälde, betyder ingenting annat än ett förnekande icke endast av marxismens läror, utan också av de enklaste fakta från den gångna tiden. Om en Renner med vetenskaplig min försöker bevisa, att den politiska revolutionen, d. v. s. den brutala våldshandlingen, är en motsägelse till den sociala revolutionen, emedan den sociala revolutionen fordrar organisation av ett nytt förvaltnings-system och icke våld, så betyder detta endast att denna för staten svärmande marxist icke är någon i Lassalles anda uppvuxen tillbedjare av statstanken, utan en av kapitalismens gemena sofister. Just emedan den sociala revolutionen måste omvandla hela den kapitalistiska förvaltningen, som låter en klass inneha oerhörda privilegier, så är det naturligt, att den hos denna klass väcker det starkaste motstånd, vilket kan brytas endast med våld. Och ju starkare kapitalismen är i ett land, dess hänsynslösare, dess vildare blir dess försvarskamp, dess blodigare blir den proletära revolutionen, dess hänsynslösare blir de åtgärder, vilka den

segrande arbetarklassen måste företaga gentemot den besegrade kapitalist-klassen. Men molluskerna ur "pseudo-marxistlägret", motståndarna till den Tyska arbetarrevolutionen, svarar oss: Det är icke fråga om att principiellt avvisa den proletära diktaturen utan endast diktaturen i ett land, varest proletariatet utgör minoriteten, varest diktaturen skulle komma att urarta till mindretalets herravälde över flertalet, så som i Ryssland bleve fallet. Detta argument är en feg undanflykt.

I intet land kommer revolutionen att begynna som en handling av befolkningens flertal. Kapitalismen betyder icke endast ett fysiskt behärskande av produktionsmedlen, den betyder samtidigt också det andliga herraväldet över folkmassorna — också i de mest utvecklade kapitalistiska länderna. Under trycket av nöd och elände, under tyngden av sådana kapitalismens frukter som kriget, reser sig alla förtryckta och utnyttjade på en gång upp. Det är alltid de mest aktiva, som reser sig, ett mindretal, som fullföljer revolutionen, vars seger är beroende av, om denna revolution motsvarar den historiska utvecklingen, d. v. s. de folkmassors intresse, vilka kan avlösa de dittills härskande klasserna. Det behöves först revolutionens skapande och uppryckande kraft för att få folkmassorna att vakna, befria dem från det andliga slaveriet under kapitalet och föra dem till det läger, som försvarar deras intressen. Man kunde säga, att varje revolution börjas av minoriteten, och att flertalet först under revolutionens förlopp sluter sig till dem och avgör segern. Vore det på annat sätt, då vore diktaturen i ett land med proletär minoritet som Ryssland icke endast skadlig, så som kautskyanerna påstår, utan den vore också i ett land med proletär majoritet, för vilket kautskyanerna nådigt vill tillåta en diktatur, fullkomligt onödig. I ett sådant land skulle den kapitalistiska klassen utgöra ett så litet antal att den icke vore i stånd att gripa till vapen mot proletariatet. Alltså är antingen den marxistiska uppfattningen om proletariatets diktatur som den oundvikliga vägen till socialismen verklig föråldrad, eller också är denna diktatur lika berättigad i Ryssland som i något annat land.

Revolutionen och kontrarevolutionen.

Den ryska revolutionen har visat oss de konkreta formerna både av bourgeoisins motstånd och proletariatets diktatur, likasom den överhuvud visar de typiska dragen av en arbetarrevolution. Friedrich Engels har i "Anti-Dühring" visat, hur kapitalismen utvecklar militarismen och ställer hela folket under fältväbels fuktel, men också samtidigt skapar de element, som upplöser militarismen, genom att inom armén skapa en klassmotsättning, vilken på en viss punkt av utvecklingen låter armén — svärdet i kapitalets hand — springa sönder, i det den delar sig i en borgerlig och en proletär del, en röd och en vit armé. Detta har Marx och Engels lärjungar glömt, då de ständigt citerar Engels anmärkning ur inledningen till Klasskampen i Frankrike, i vilken han påpekar, huru byggandet av breda gator o. s. v. kommer att försvåra ett uppror. Den ryska revolutionen visade, att upproret kan segra både på slagfälten och i skyttegravarna, för att icke tala om gatorna, då den revolutionära idén en gång griper soldaternas hjärtan och låter dem i masskolonner marschera mot de kapitalistiska elementen av armén och samhället. Den ryska revolutionen har också visat att försöken att organisera nya arméer av de kapitalistiska och de vacklande elementen är en av den borgerliga kontrarevolutionens huvudmetoder. I de högre utvecklade kapitalistiska länderna med en mätt och stark bondeklass, kommer denna bourgeoisins kontrarevolutionära tendens att utmynna i direkt kamp mellan regementen; vilka kommer från proletära eller bonde-kapitalistiska trakter. Inbördeskriget mellan revolution och kontrarevolution blir i bokstavig mening ett krig. Den proletära världsrevolutionens utveckling kommer att förvandla den imperialistiska fronten till en revolutionär och kontrarevolutionär front. Detta ser vi redan av det tyska överfallet på Ukraina och det fransk-engelsk-japanska överfallet på Ryssland. Utvecklingen av revolutionen och kontrarevolutionen framdrager också frågan om den sociala revolutionens

strategi. Den ryska revolutionen lider därav, att den saknar en officerskår, att proletärerna måste utbilda såväl arméledare som fabriksledare, så är detta ingen speciellt rysk fråga. *De te fabuta narratur*³ — säger erfarenheterna från den ryska revolutionen till det europeiska proletariet, men på samma gång visar dessa erfarenheter, att i längden den proletära revolutionen också är militäriskt oövervinnelig. Den segrar därigenom, att bourgeoisin som en ringa minoritet icke kan sammansätta sin kontrarevolutionära här endast av rent borgerliga element, utan är tvungen att intaga vilseförda proletära element, vilka under kampen med den revolutionära armén kommer att upplösas och förr eller senare träda över på revolutionens sida.

Liksom det icke endast var våldet, som uppehöll bourgeoisin, utan också dess roll som ledare av produktionen, så är det icke heller endast med beväpnad makt den söker besegra den proletära revolutionen, utan också med sabotage av bourgeoisin och av den borgerliga intelligensen. Denna sabotage, som i Ryssland var störst mellan novemberupproret och mars, är icke endast en rysk produkt. Den ger en fingervisning åt det europeiska proletariet. Och om en dag marxismens eunucker påpekar, att det ryska proletariet ännu icke varit i stånd att socialistiskt organisera sin produktion, så hånar de sig själva utan att märka det. Överallt kommer bourgeoisin och den borgerliga intelligensen att bereda proletariet de största svårigheter i organisationsarbetet, och icke ens i de mest utvecklade land kommer proletariet att på en kort tid inom sina led finna de krafter, vilka är nödvändiga för att genomföra det socialistiska organisationsarbetet. I organisationens förlovade land, Tyskland, är antalet arbetare, vilka var i stånd att leda hela produktionsgrenar, mycket ringa, t. o. m. de arbetare, vilka som tekniker kunde leda produktionen i en fabrik, är icke många. Det vet envar, som haft att göra med den tyska arbetarrörelsen. Arbetarklassen kan först genom sina fel utbilda sig och göra sig skicklig att övertaga produktionen, och ingenstädes kan den i början undvara de borgerliga specialisternas tjänster. Den kommer överallt liksom det ryska proletariet att nödgas vidtaga diktaturens strängaste åtgärder för att få de borgerliga elementen med i arbetarsamhällets tjänst. Intet proletariat kommer att besparas den kamp, som tvang den ryska arbetarklassen att tillgripa diktaturen: kampen om brödet. Ingenstädes kommer bönderna utan vidare att ställa sig på revolutionens sida, så som de gjorde i Ryssland. I de kapitalistiska länderna ännu mindre än i Ryssland, varest revolutionen skänkte dem jord och grund. Liksom revolutionen militäriskt utmynnar i en kamp mellan arbetar- och bonderegementen, så kommer den socialt att utkämpas mellan bönder och arbetare, tills bondeklassen lärt sig förstå, att det socialistiska samhället erbjuder ett mera människovärdigt liv än det kapitalistiska.

Demokrati eller arbetarklassens herravälde.

Härmed är också sagt, huru mycket halsstarrighet och meningslöshet det behövs för att kunna anklaga den ryska revolutionen, för att den misshandlar den arma demokratin. Demokrati är, konkret sagt, kapitalets herravälde, som är så starkt, så väl förankrat i folkmassornas uppfattning, att det kan tillåta sig den lyxen att bevilja dem friheten att tala om statsangelägenheter. En längre gående demokrati ges det icke i den moderna historien, ty varest folkmassorna endast gör en min av att ur sin yttrandefrihet härleda en bestämmanderätt över staten gentemot sina kapitalistiska härskares vilja, där är det snart slut med demokratin. Den moderna demokratin är endast en kuliss åt kapitalherraväldet. Då det låg i det svaga proletariatets intresse att fritt få tala, fritt få välja för att kunna samla sina krafter, så har vi erkänt demokratin som en väg till socialismen, d. v. s. vi behövde det fria deltagandet i statsangelägenheterna för att göra massorna redo till kampen för socialismen. Abstrakt taget åter betyder demokrati folkmajoritetens herravälde. Den tanken, att proletariet först då

---

³ Också dig gäller saken.

börjar sin revolution, när det är bevisat, att flertalet av folket står bakom den, är nonsens, emedan den kapitalistiska demokratin aldrig får vara ostörd av kapitalisterna så länge, tills proletariatet hunnit övertyga sig om, att det har folkets flertal bakom sig. Ingenstädes åtnjuter de unga arbetarna och arbeterskorna, vilka dock i hög grad utnyttjas av kapitalet, full rätt. Hade de det, så skulle bourgeoisin förr jaga hela parlamentet åt fanders, än de skulle tillåta arbetarna att på fredligt sätt genomföra folkmajoritetens vilja. Men det är överhuvud enfaldigt att antaga, att man kunde på fredlig väg, genom ren agitation, utan revolution, övervinna folkmassornas misstroende mot sina egna krafter. Endast under revolutionen kan de mera försigkomna inom arbetarklassen rycka med sig den stora massan.

En revolution betyder, att den ena klassen dikterar den andra sin vilja. Det villkor, som Kautsky & C:o ställer för en revolution är, att den väl skall ha rätt att diktera sin vilja för bourgeoisin, men samtidigt är den förpliktad att ge bourgeoisin möjligheter att genom pressfrihet och genom den konstituerande församlingen framföra sina klagomål. Denna snillrika fordran av en yrkesmässig processmakare, för vilken det icke har någon betydelse, om han vinner eller icke, kunde abstrakt taget uppfyllas utan skada för revolutionen. Men revolutionen består just däri, att den är ett inbördeskrig, och klasser, som bekämpar varandra med kanoner och maskingevär, avstår från den homeriska talduellen. Revolutionen diskuterar icke med sina fiender, den krossar dem — kontrarevolutionen gör detsamma — och båda skall veta att bära den förebråelsen, att de icke har beaktat, den tyska riksdagens dagordning.

Råden — det tecken, i vilket det internationella proletariatet skall segra.

Den ryska revolutionen visar det internationella proletariatet det sträva ansikte, vilket det i morgon, ännu svårtat av krutrök, stolt kommer att själv bära. Den, som låter avskräcka sig av detta ansikte, den, som vänder sig ifrån det som från ett Medusahuvud, han vänder sig också bort från hela den proletära revolutionen, han vänder sig bort från socialismen. Men den ryska revolutionen visar det europeiska proletariatet icke endast de strider det måste utkämpa, om det icke vill förgås i skyttegravarnas slam, det visar också de former, det tecken, i vilket segern skall vinnas. Hur kommer då det europeiska proletariatets diktatoriska herravälde att se ut? Råden, d. v. s. arbetarklassens representanter i fabriken, i staden, på landet och i hela riket, det är formen, i vilken också Europas arbetare skall komma att konstituera sitt herravälde. Idén med råden är så enkel, att ingen människa kunde uttänka den, utan att endast historien kunde kristallisera ut den. I fabriken arbetar kapitalets slavar. Varje fabrik är genom tusende trådar förbunden med andra fabriker, med ortens hela förvaltning. De är beroende av ortens samfärdsel, av fabriker, som bearbetar deras fabrikat, eller avger sina till dem, då är också beroende av alla andra fabriker inom samma produktionsgren och i sista hand av hela landets ekonomi. Fabrikens representation är därför en politisk och ekonomisk cell inom statsmekanismen. Proletariatets representanter på en ort utgör ortens statsmakt, samtidigt som de sköter dess ekonomiska ledning. Men såsom hela landets arbetarrepresentanter får sin politik bestämd av arbetarna på de olika orterna och redan förallmänligar den och gör den till lag för de lokala statsorganen, så att den har sina rötter i de lokala arbetarråden men samtidigt har det allmänna proletära intresset som mål så skall också det allmänna förvaltningsrådet, sammansatt av representanter för arbetarklassen, bliva ett organ, vilket leder de lokala förvaltningsråden ut över deras lokala intressen och underordnar dem under hela landets allmänna ekonomiska intresse. I den ryska revolutionens praxis har det visat sig, vad som var starkt och skapande inom syndikalismen, och vad som var småborgerligt och skråmässigt.

Om arbetarna i en fabrik blir ägare av densamma, kommer de lätt att arbeta för sina separatintressen, vilket kunde göra dem till småborgare. Industrins förvaltningsråd företräder inom varje fabrik hela förvaltningsområdets intressen och utvecklingsnödvändigheter. Men

också detta råd kunde komma att för mycket betona en särskild förvaltningsgrens intresse på bekostnad av hela proletariats bästa. Det allmänna förvaltningsområdet, som uppställer och genomför hela den gemensamma planen, måste då utjämna de olika intressena och göra det allmänna intresset till lag. Så blir de skråmässiga tendenserna hos syndikalismen upphävda, och samtidigt löses det problemet, att den av misstroende förnekade den bankruttrade demokratin och vände sig ifrån den. Arbetarrådets kongress, arbetarrådets exekutivkommitté, de utgör den proletära statsmakten: icke ett medel till kapitalistiskt förtryck, utan tvärtom ett kamporgan för proletariats. Rådsregeringen är ingen demokratisk regeringsform, den är arbetarnas regeringsform, den visar klart sin klasskaraktär och höljer den icke i demokratiska fraser. Den är samtidigt den regeringsform, i vilken den revolutionära arbetarklassens vilja klart, otvetydigt och hänsynslöst kan uttrycka sig. Därmed är det problem löst, som i den borgerliga demokratin var olösligt, byråkratins problem.

Syndikalismen har av avsky för problemet alldeles vänt sig från byråkratins och vill upphäva den och hela dess organisation — den kunde icke göra detta: endast i ord förnekade den byråkratins. Inom det kapitalistiska samhället är proletariats dömt att endast gripa efter smulorna från den kapitalistiska vetenskapernas bord. I det kapitalistiska samhället måste det t. o. m. inom arbetarrörelsen finnas byråkrater, vilka endast hade tid för studium av arbetarrörelsens teknik. Efter det kapitalismen blivit avkastad, under den sociala revolutionens process, vilken på det djupaste upprör massorna och låter alla anlag och möjligheter skjuta upp, är för första gången i historien den möjligheten given, att arbetarklassen själv förvaltar sina angelägenheter.

Arbetarråden, som ständigt kan förnyas, som ständigt återvänder till modergrunden — till fabriken, denna regeringsform skall bli den form, genom vilken proletariats besegrar kapitalismens värld och gör den skicklig att genomföra socialismen.

Och det är mera än betecknande, att alla de ”marxister”, vilka häcklar den ryska revolutionen, ända hittills icke har försökt att angripa tanken på rådsregeringen. För att kunna göra detta, måste de försvara ingenting mindre än de imperialistiska representanterna för finanskapitalet undanstökar stats affärer. Parlamentet är en diskussionsklubb. Det leder inga fabriker, bygger inga järnvägar.

Statsmaskinen, som från en polismaskin alltmera förvandlar sig till ett förvaltningskontor, kunde antingen sakligt ledas av ett kapitalistiskt konsortium, varvid parlamentet endast var en förskjuten kuliss, eller också måste av arbetarna skapas organ, vilka tillsammans med fackmän skulle sätta förvaltningsapparaten i rörelse och leda den. Emedan dessa alternativ stod klara för alla, som har det ringaste begrepp om den s. k. demokratiska stats faktiska mekanism, måste rådsregeringens motståndare inskränka sig till att försvara nationens rätt, d. v. s. instämma med borgarna, men de vågade icke försvara kärnan i det faktiska *herraväldet av de förenade byråkraterna och finanshajarnas klick, d. v. s. de måste lämna den viktigaste frågan om formen för arbetarrevolutionen fullständigt ur spelet*. Och detta är det bästa beviset för att de lärda herrarna icke alls var i stånd varken att verkligt bekämpa eller ens verkligt uppskatta den ryska revolutionen.

De europeiska arbetarna kommer tvivelsutan i den närmaste tiden att marschera så hastigt, att de icke har tid att studera den ryska revolutionens praxis ur lärda böcker, de kommer att praktiskt fatta den, förrän de blir i det läge, att de kan lära känna den ur dess dokument. Vi, som har den omätliga lyckan, att efter dessa fyra år av världskrigets fasa och rysligheter leva, d. v. s. kämpa mitt i ett nytt blivande samhälle, vi inbillar oss icke att vara läromästare för det europeiska proletariats. Men såvitt historien ännu ger det en liten tid för att lära känna erfarenheterna från den ryska revolutionen också i dess schematiska framställning, så är det vår uppgift att giva en bild av det ryska proletariats vilja och gärning. Dessa fakta talar till

proletariatets längtande hjärta, till dess hjärna, de säger, att fakta är fakta, också utan rekommendationer. Den ryska revolutionen behöver icke försvara sig inför det europeiska proletariatets tribunal. Om socialismen verkligen, såsom vi är övertygade om, har fyllt de bästa proletärerernas av två generationer längtan och strävan, så skall de igenkänna densamma i den ryska revolutionen, emedan den är det första steget till utveckling av socialismen från teori till gärning. Och de har också erkänt den ryska revolutionen som uppfyllelsen av sina drömmar. Från San Francisco till Vladivostok, från hela världen erhåller vi dagligen vittnesbörd om, att trots den borgerliga pressens lögner, trots fegheten hos socialismens förrädare, arbetarna i alla länder, då de först börjar röra på sig, då de blott känner viljan till kamp, vänder sina ögon till det bloddränkta Ryssland, till det Ryssland, vars arbetarklass kämpar mot en värld av fiender, och som vi hoppas, slutligen skall segra.

Moskva, i september 1918, då Lenin, världsrevolutionens hjärta och hjärna, kämpade mot döden och vann.

KARL RADEK.

Ordförklaringar

Abstrakt: icke påtaglig (i motsats till konkret), allmän, tankebild

agrar-: jordbruks-, alternativ: utväg bland flera

anarkismen: läran om allt statsväsens uselhet

"Anti-Dühring": skrift mot en borgerlig ekonom Dühring av Friedrich Engels

Attila: kung för hunnerna, ett asiatiskt folk, som på 400-talet e. Kr. översvåmmade Europa, skildrad mycket brutal

Axelrod: rysk socialdemokrat

Bernstein, Eduard: tysk socialdemokrat, den revisionistiska (= reformistiska) lärans främste förespråkare, f. 1850,

byråkrat: anhängare av ämbetsmannavälde (byråkrati)

Cunow, Heinrich: tysk socialdemokratisk sociolog

Engels, Friedrich: född 1820, död 1895, jämte Marx den vetenskapliga socialismens grundläggare

etapp: uppehållsplats el. dyl.

evnuck: snöping, brukas som vakt i österlandets harem

elit: kärnan av något

Fourier, F. M. C.: fransk utopisk socialistisk författare, f. 1772, d. 1837

fuktel: pisk

Freiligrath, Ferdinand: tysk frihetsskald, f. 1810, d. 1876

Herwegh, Georg: tysk frihetsskald, f. 1817, d. 1875

illusion: synvilla, bländverk, falsk föreställning

imperialismen: kapitalistisk statlig strävan efter världsherravälde

Jaurès, Jean: ledande fransk socialdemokrat, mördad av en nationalist vid krigsutbrottet 1914

junker: adlig godsägare, speciellt i Tyskland

kabinett: ministär, kamarilla, hemligt kabinett; ej officiell regering, som avgör ett lands öden

kartell: har samma syfte som trusterna fastän företagen är mera självständiga

Kautsky, Karl: tysk socialdemokratisk teoretiker, förr radikal, nu reformist

Kerenskij: rysk socialrevolutionär, f. 1881, ett par månader ledare av ryska revolutionen 1917

"Klasskampen i Frankrike": skrift av Karl Marx

klaviatur: sammanfattning av tangenter på ett instrument

kompromettera: blottställa, avslöja

koncentrera: sammantränga, förtäta, konkret: verklig, påtaglig (i motsats till abstrakt)

konsortium: bolag, kamratskap i ett företag

Konstituerande församlingen: en till hösten 1917 inkallad allmän folkriksdag, som upphävdes av sovjetregeringen, därför att ombuden valts på ej längre föreliggande frågor och folkstämning

kooperation: den rörelse, som vill samla folk kring en gemensam verksamhet för konsumtion, produktion, distribution o. dyl.

kuliss: teaterdekoration

Lassalle, Ferdinand: tysk arbetarledare, f. 1825, d. 1864

Martov: rysk socialdemokrat

masstrejk: då många arbetare gå i strejk, som antingen kan vara stor- eller generalstrejk, den senare då allt arbete ligger nere

Marx, Karl: f. 1818, d. 1883, den vetenskapliga socialismens grundläggare. Bland hans många arbeten är "Das Kapital" (Kapitalet) det förnämsta

medusahuvud: ett antikt sagohuvud med förstenande blick och med ormhår

mensjevik: minoritetsman i den kluvna ryska socialdemokratin, socialdemokrat i motsats till bolsjevik

Millerand, Alexandre: f. 1859, fransk politiker, först revolutionär socialist, nu nationalist,

mollusk: blötdjur

nonsens: tomt prat

opportunisten: riktning som för tillfälliga fördelar offerar principerna

Owen, Robert: engelsk utopisk socialist, f. 1771, d. 1858

Pannekoek, Anton: tysk socialdemokratisk författare

parlamentarismen: det politiska system, enligt vilket parlamentet eller riksdagen skall ha den avgörande makten

privilegium: företrädesrätt

profit: vinst, förtjänst

pseudo-: falsk, oäkta, bedräglig

proletariatets diktatur: 1) proletariat: den egendomslösa delen av befolkningen. 2) diktatur: oinskränkt herravälde; proletariatets diktatur = arbetarklassens absoluta herravälde

Radek, Karl: polsk-tysk-rysk kommunist

radikal: en som går till roten (lat. radix), politisk ytterlighetsman

reaktion: bibehållandet av det bestående, slår ned alla försök till ändring av de nuvarande samhällsförhållandena

real: faktisk, riktig

Renner: österrikisk socialdemokrat

republikan: anhängare av republiken, d. v. s. stat med flertalsstyrelse och med president

Ruhrdistriktet: Tysklands största industriområde vid Rhen och Ruhr

sabotage: fördröjandet av en saks fullgörande, skadegörelse å arbetsmaterial i ekonomiska strider

Saint-Simon, C. N.: fransk utopisk socialistisk författare, f. 1760, d. 1825

San Francisco: stor sjöstad på U. S. A:s västkust

sfinx: jättestor egyptisk stenbild, mystisk gåtfull varelse

Shaw, Bernard: engelsk dramatiker, f. 1856

sofist: person som använder spetsfundighet, ordklyveri, falska slutledningar

"Sozialistische Monatshefte": den tyska socialdemokratin vetenskapliga tidskrift

spontan: uppkommen av sig själv, självverksam

statistikskolastikerna: en skollärd, som bygger sin åsikt på statistik, d. v. s. på siffror om förhållandena i samhället, använda tämligen godtyckligt

strategi: krigsföringskonst

Sturm-und Drangperioden: storm- och ynglingatiden = genombrottstiden

syndikalismen: en i metoderna radikalare, ofta anarkiserande rörelse på det fackliga området

tendens: syftning, böjelse, strävande, riktning mot

tribunal: domstol

trust: sammanslutning av de flesta företag inom samma verksamhetsgren för att kunna behärska marknaden (monopol)

Turati: ledande italiensk socialdemokrat, reformist, f. 1857

Ukraina: sydlig del av Ryssland

utopisk: överklig, utförbar, oupphinnelig, (Utopia = landet Ingenstans)

Vladivostok: Rysslands mest betydande hamn vid Stilla havet.